

Høringsuttalelse fra Interessegruppe for hytteeiere i Marka (IHM) om nasjonalpark i Østmarka

Interessegruppe for hytteeiere i Marka (IHM) representerer hytteeiere i hele området som er omfattet av Markaloven. Siden opprettelsen av markarådet har vi vært hytteeiernes og hyttevellenes representanter i rådet.

Interessegruppe for hytteeiere i marka vil slutte seg til høringssvaret fra Rausjømarka vel. Høringssvaret beskriver på en god måte konsekvenser for hyttefolket som blir omfattet av forslaget om nasjonalpark i Østmarka.

Prinsipielt sett mener vi at nasjonalpark i Østmarka er en feil verneform for dette området. Som vi ga uttrykk for i vårt første innspillsbrev fra desember 2012, mener vi at de verneformene som allerede eksisterer i området:

- Vern etter Markaloven
- Naturresevat
- Vern på grunn av særskilte kvaliteter for friluftslivet

gir tilstrekkelig vern av Østmarka.

I naturmangfoldloven §35 heter det:

«Som nasjonalpark kan vernes større naturområder som inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap og som er uten tyngre naturinngrep.»

Østmarka er full av naturinngrep. Området er preget av menneskelig aktivitet i generasjoner, og bryter derfor med premisset for å opprette en nasjonalpark.

Illustrerende nok for hvilke kompromisser som må inngås for å skape en nasjonalpark, er at forslaget (Forslag 1) som nå foreligger, deler nasjonalparken i fire separate deler delt av en vei og to kraftlinjer. I tillegg ligger Vangen skistue som en øy i parken.

I høringsnotatet slår Statsforvalteren fast at hytter ikke regnes som et «vesentlig inngrep». For oss virker det uforståelig at et mer eller mindre sammenhengende hyttefelt med opp mot 90 hytter ikke skal være et vesentlig naturinngrep.

Hytter ut av nasjonalparken

Hvis det like vel skal opprettes en nasjonalpark bør områdene med hytter tas ut av nasjonalparken. Å ha opp mot 90 private hytter innenfor en nasjonalpark bryter med intensjonen med nasjonalparker. Det er også en unødig inngripen i hytteeiernes disposisjon av hytta og hyttetomta.

I landets øvrige nasjonalparker er det få eller ingen hytter. De nasjonalparkene hvor det er hytter, er av en helt annen karakter. Det vises til Hvaler nasjonalpark der hyttene ligger ved sjøen, og det først og fremst er sjøen som utgjør nasjonalparken.

Dersom hyttene blir innlemmet i parken vil de bli underlagt naturmangfoldloven, et lovverk hvor formålet er vern av naturen. Markalovens formål er å fremme friluftsliv, idrett og naturopplevelse.

De to lovenes ulike formål vil for hytteeierne spesielt komme til uttrykk ved søknadsprosesser.

Dersom hyttene blir liggende i en nasjonalpark, vil hytteeiernes søknadene bli vurdert etter naturmangfoldloven. Det vil kunne medføre avslag på søknader om bruk og vedlikehold som sannsynligvis ville blitt innvilget under markaloven. Bruk og vedlikehold av hyttene vil stride mot formålet med nasjonalparker.

Hvis hyttene blir en del av nasjonalparken, vil vi peke på en del problemstillinger hvor hytteeiernes interesser må bli tatt hånd om. Rausjømarka vel har i sitt hørings svar detaljert gått gjennom problemene og kommet med konkrete endringsforslag.

Vi vil like vel peke på følgende områder der det er viktig at hyttebrukerne får beholde sine opparbeidete rettigheter:

Motorferdsel: Hytteeierne har i dag kjørerett på veier til hyttene. Dette er en rettighet som er viktig for å kunne opprettholde dagens bruk av hyttene og vedlikehold.

Vedlikehold av veiene: Hvilke muligheter vil det bli for vedlikehold av veiene i nasjonalparken?

Strøm: En del av hyttene har innlagt strøm. Det er viktig at det blir mulig å vedlikeholde strømmettet, og at hytter uten strøm får tillatelse til å koble seg til nettet.

Vannforsyning: For å opprettholde en stabil vannforsyning til hyttene kan det være aktuelt å bore etter vann uten å legge det inn i hytta. Det er viktig for hyttebruken at denne muligheten opprettholdes. Det må også tillates vedstabler på egen tomt.

Lagring av materialer: For veiløse hytter er det avgjørende at det ikke legges begrensninger på å lagre materialer til eget bruk på egen tomt. Å begrense denne muligheten vil gjøre det vanskeligere å vedlikeholde hytta.

Felling av trær: Oppvarming av hytte skjer som regel ved vedfyring. Muligheten for å skaffe nok ved i nærheten av hytta er viktig for bruken. Hogst av trær på egen tomt, og i noen tilfeller naboens tomt, vil være nødvendig. Å frakte inn ved til en hytte i skogen er ikke bærekraftig, og det er heller ikke mulig for hytter som ikke ligger ved vei eller i vannkanten uten motorisert ferdse.

Prosesen

I vårt innspillsbrev fra 15.12.2020 skriver vi:

«Når det gjelder spørsmålet om det bør opprettes en nasjonalpark i Østmarka, så legger vi merke til at det virker som vedtaket om at det skal opprettes en nasjonalpark, allerede er fattet. Det vi inviteres til er å komme med kommentarer til hvordan reglene for denne nasjonalparken skal utformes. Det virker som om svaret er gitt, før spørsmålet er stilt.»

Dette gjelder fortsatt. Vi vil også peke på at Stortinget allerede har stemt nei til forslaget om nasjonalpark i Østmarka:

I 2017 fremmet representantene Åsmund Aukrust, Eirin Sund, Abid Q. Raja, Ola Elvestuen, Heikki Eidsvoll Holmås, Bård Vegar Solhjell og Rasmus Hansson et forslag om å utrede å opprette nasjonalpark i Østmarka, Dokument 8:59 S (2015–2016).

Dette forslaget ble nedstemt.

Ifølge opplysningene som Statsforvalteren i Oslo og Viken har gitt skal ikke spørsmålet om nasjonalpark opp i Stortinget. Det skal vedtas ved kongelig resolusjon, altså et endelig vedtak i regjeringen.

For oss virker det feil at saken ikke skal opp i Stortinget igjen når det siste gjeldende vedtak i Stortinget er avvisning av forslaget om å utrede å opprette en nasjonalpark.

En stortingsbehandling ville gjennom høringer og stortingsdebatten kunne gi offentligheten en bredere debatt om behovet for en nasjonalpark i Østmarka, og konflikten knyttet til denne.

Forholdet mellom nasjonalparken og markaloven

Hvis det blir vedtatt å opprette en nasjonalpark vil det føre til at ¼ av Østmarka vil bli tatt ut av markaloven. Østmarka er en av de viktigste markene i Oslomarka. Markaloven ble vedtatt for å innføre en helhetlig håndtering av skogsområdene nær Oslo.

Statsforvalteren skriver i sitt forslag:

«For de to alternativene hvor vern som nasjonalpark er en del av forslaget, foreslår vi at det opprettes en lokal forvaltning gjennom et nasjonalparkstyre bestående av representanter fra kommuner og fylkeskommuner rundt Østmarka. (...)

Man bør ha som målsetting at en forvaltningsplan for området er felles for tilgrensende verneområder, men dette bør avvendes til forvaltningsmyndighet er avklart.»

Hvis dette innebærer at også områder med vern som friluftslivsområde etter markaloven § 11 skal forvaltes av nasjonalparkstyret, er dette et forslag vi på det sterkeste vil advare mot.

En slik ordning vil svekke en helhetlig forvaltning av Oslomarka. Markarådet vil miste sin innflytelse over viktige friluftsområder. I tillegg vil de frivillige organisasjonene miste sin mulighet til å delta i prosessene knyttet til Østmarka.

Et alternativ vil være at markarådet også fungerer som nasjonalparkstyre. Uansett bør et nasjonalparkstyre begrense sin innflytelse til kun de områdene som er omfattet av nasjonalparken, ikke de områdene som er regulert av markaloven.

Forslag 3

Vi har i utgangspunktet kommentert forslag 1 og 2. Forslag 3 innebærer at hyttene i hovedsak blir liggende i et naturreservat. I høringsnotatet heter det:

«Naturreservat er en verneform rettet mot bevaring og videreutvikling av naturkvaliteter. Det er for slike områder ikke anledning til å inkludere hensyn som opplevelse, friluftsliv og kulturminner i verneformålet, selv om disse hensynene også ivaretas gjennom denne verneformen.»

Dette vil være uforenlig med dagens bruk av hyttene.

Oslo 15. januar 2023

Interessegruppe for hytteeieren i Marka

Torgny Hasås,
leder